

heer HAVERHORST bij Breda een ♀ van *G. affectator* L. op de muur van een boerenwoning, waarvan het rieten dak door een aantal bijtjes *Eriades florissomne* L. bewoond was.

Een uitgebreid werk over de familie der *Evaniidae* der geheele wereld, getiteld Die Hymenopteren-Gruppe der Evaniiden, monographisch bearbeitet von AUGUST SCHILETTERER, opgeluisterd met 6 platen, is in de Annalen des k. k. naturh. Hofmuseums in Wien, Bd. IV, 1889, verschenen.

Een werk van jongeren datum van abbé J. J. KIEFER is in E. ANDRÉ, Species des Hymenoptères 1905, 2^{en} band, verschenen.

Het aantal in ons land waargenomen soorten der familie *Evaniidae* bedraagt thans vijf; doch bij nader onderzoek zal wel blijken, dat het veel grooter is, het aantal soorten in aanmerking genomen, in de aangrenzende landen gevonden.

De vijf soorten zijn als volgt over drie geslachten verdeeld:

Brachygaster (Evania) minuta OL. parasiteert bij Blattiden.

Gasteruption (Foenus) affectator L.

» » *pedemontanum* TOURN.

» » *thomsoni* SCHLETT. (*jaculator* L.) (ook in Valkenburg (L.), 1 ♀, Juni 1919, door A. J. ZÖLLNER gevangen).

Aulacus striatus JUR., parasiteert bij het houtwespengeslacht

Xiphydria LATR.

Rotterdam, 31 Oct. 1920.

J. LINDEMANS.

Polyphylla fullo L.

Het jaar 1920 was te Noordwijk een zoogenaamd vliegjaar voor den Julikever. De eerste zwermende mannetjes nam ik den 6^{den} Juli, 's avonds omstreeks 10 uur (zomertijd), waar. De temperatuur was laag (56° F.); er woei een sterke Westenvind. Den volgenden avond kon men, onder dezelfde weersomstandigheden, de zwermende Julikevers reeds bij honderden tellen; doch de hoofd-zwermavond viel op den 9^{den} Juli, toen de mannetjes bij duizenden rondvlogen. Op sommige plaatsen was het brommend geluid der rondvliegende kevers zoo sterk, dat de wandelende voorbijgangsters zeer luid moesten

spreken om zich aan elkaar verstaanbaar te maken. De zwermers waren zoo goed als alle mannetjes. De wijfjes zitten rustig in de dennetjes, ligusters, of populieren, en laten zich het hof maken. Slechts enkele wijfjes ving ik rondvliegend.

Geitenmelkers en groote vleermuizen maakten ijverig op de rondzwermdende kevers jacht en overdag kon men overal de dekschilden en thoraxen der gesneuvelden vinden. De afgebeten thoraxen, die ik vond, waren uitsluitend van mannetjes.

Onder de honderden exemplaren, die door mijn handen gingen, behoorde slechts één tot de bruine variëteit, terwijl ik de dekschilden van een tweede exemplaar vond. Ik heb mij afgevraagd, waarom de bruine variëteit hier zoo zeldzaam, in andere streken (bijv. Hongarije) weer het gewone type is.

Mogelijk hangt dat met den aard der flora samen. Immers, ik overtuigde mij ervan, welk een goed geslaagde camouflage de witte teekening op de zwarte dekschilden te midden der duinflora vormt. Het dier wordt daardoor optisch in stukjes gebroken en dientengevolge bijna onzichtbaar.

Ik overtuigde mij ervan, dat de bruine variëteit in dezelfde omgeving optisch een geheel anderen indruk geeft. De volgende proef, met kinderen genomen (die zeer veel belang in deze groote kevers stellen) is daarvan een bewijs.

Ik liet hen eerst de kevers zien, in mijn doosjes opgeprik, zoowel de zwarte als het bruine exemplaar. Daarna plaatste ik eenige dieren in hun natuurlijke omgeving en liet er de kinderen een voor een naar zoeken. Het bruine exemplaar werd steeds bijna onmiddellijk gevonden, de zwarte eerst na lang zoeken, soms in het geheel niet. Een tweede proef is de volgende. Op onze eettafel stond, als versiering, een platte schaal met vochtig zand, waarin bloeiende thijm, takjes liguster, enz., gestoken waren. Plaatste ik daarop eenige zwarte Julikevers, dan werden deze door de aanzittenden niet opgemerkt; toen ik er daarentegen de bruine onbemerkt op geplaatst had, zeiden dadelijk twee der aanwezigen, toen zij aan tafel gingen zitten, tegelijk: „Hé, kijk, daar zit een Julikever!” Mijzelf viel het op, dat de zwarte exemplaren op het oogenblik, waarop ik ze in hun natuurlijke omgeving

plaatste, als het ware in die omgeving opgelost werden en voor mijn oog als afzonderlijk object verdwenen.

Wat de levende dieren betreft, zoo klopte ik uit tevoren nauwkeurig bekeken ligusterstruiken in mijn vangparaplue achtereenvolgens 4, 3, 1 en 1 Julikever, alle zwarte exemplaren.

Misschien, dat in streken, waar de bruine variëteit overheerschend is, de plantengroei zich beter tot een camouflage van wit op bruin leent. Het is toch duidelijk, dat het voor de kevers, die bij het rondzwermen reeds aan zulke gevaren blootgesteld zijn, van groot voordeel is, indien zij ten minste overdag voor de overal rondsnuffelende vogels moeilijk zichtbaar zijn.

De zwermtijd des avonds eindigt met het invallen van de duisternis. Is de schemering voorbij, dan hoort men nog slechts zelden een Julikever gonzen. Na 15 Juli nam ik slechts weinige Julikevers meer waar.

Rotterdam.

UYTTENBOOGAART.

Meniscus transversostriatus n. sp. (Ichn.).

Uit Berlijn ontving ik eene uit de omgeving dier stad afkomstige sluipwesp, uit *Bembecia hylaciformis* LASP. gekweekt, die, hoewel tot het genus *Meniscus* behoorende, met geen der beschreven soorten van dat genus te identificeeren is. Ik noem haar *Meniscus transversostriatus* nov. spec. en doe de beschrijving dezer nieuwe soort hier volgen.

♀. Kop, van voren gezien, rondachtig-driehoekig, ongeveer even lang als breed, achter de oogen rondachtig versmald; het voorhoofd slechts weinig ingedrukt en het middelgroefje nauwelijks aangeduid; gezicht en voorhoofd mat, lederachtig en dicht bestippeld; het laatste met eenige overdwarse naaldkrassen boven de scrobes; schedel en wangen minder dicht bestippeld en ietwat glanzig. Sprieten draadvormig.

Lichaam slank. Thorax sub-cylindervormig, dicht bestippeld; de stippels plaatselijk min of meer samenvloeiend; de spiegel der mesopleurae duidelijk, met verspreide stippels; metathorax met ovale luchtgaten en een overlans, naar achteren verbreed middelgroefje, welks achterhelft, evenals de basis der, in 't midden naar voren sterk boogvormig